

TRATAT DE SOCIOLOGIE RURALĂ

Ilie Bădescu,
Ozana Cucu-Oancea, Gheorghe Șișeștean

OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

INSTITUTUL DE SOCIOLOGIE AL ACADEMIEI ROMÂNE

Coordonatori

ILIE BĂDESCU

OZANA CUCU-OANCEA

GHEORGHE ȘIȘEȘTEAN

TRATAT

DE

SOCIOLOGIE RURALĂ

TIPO MOLDOVA

Coperta: *Cristian Almășanu*

Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,
Membru Corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România

Consultant științific:

Lector univ. dr. Bogdan Ștefanachi

Proiect editorial: Roxana Alexandra Costinescu

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Ediție anastatic

Iași, 2010

Tipo Moldova,
E-mail: office@tipomoldova.ro

INSTITUTUL DE SOCIOLOGIE AL ACADEMIEI ROMÂNE

Coordonatori

ILIE BĂDESCU

OZANA CUCU-OANCEA

GHEORGHE ȘIȘEȘTEAN

TRATAT

DE

SOCIOLOGIE RURALĂ

Coordonatori: **ILIE BĂDESCU, OZANA CUCU-OANCEA, GHEORGHE
ȘIȘEȘTEAN**

Secretariat științific: Ozana Cucu-Oancea, Adela Șerban, Mădălina Măndița

AUTORI

Radu BALTASIU, Universitatea din București, CESPE
Ilie BĂDESCU, Institutul de Sociologie al Academiei Române, Universitatea din București
Corina BISTRICEANU, Universitatea „Spiru Haret”, București
Carmen BULZAN, Universitatea Ecologică din București
Florina BULZAN, mrd. Universitatea din București
Claudia BURUIANĂ, Institutul de Sociologie al Academiei Române
Ovidiana BULUMAC, mrd. Universitatea din București, CESPE
Călina Ana BUȚIU, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
Eugen CRIHAN, Universitatea din Oradea
Ozana CUCU-OANCEA, Institutul de Sociologie al Academiei Române
Mihai CUCERZAN, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară, Cluj-
Napoca.
Veronica DUMITRAȘCU, Institutul de Sociologie al Academiei Române
Lucian DUMITRESCU, Institutul de Sociologie al Academiei Române
Gheorghită GEANĂ, Universitatea din București, Institutul de Antropologie
Ion GLODEANU, Institutul de Sociologie al Academiei Române
Oscar HOFFMAN, Institutul de Sociologie al Academiei Române
Maria LARIONESCU, Universitatea din București
Florența LOZINSKY, Institutul de Istorie „George Barițiu”, Cluj-Napoca
Mădălina MĂNDIȚĂ, Institutul de Sociologie al Academiei Române
Andrei NEGRU, Institutul de Istorie „George Barițiu”, Cluj-Napoca
Dumitru OTOVESCU, Universitatea din Craiova
Mihai PASCARU, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
Ioana PETRE, Institutul de Sociologie al Academiei Române
Codrina ȘANDRU, Universitatea Transilvania din Brașov
Adela ȘERBAN, Institutul de Sociologie al Academiei Române, Universitatea din
București
Monica Șișeștean, Universitatea „Spiru Haret”, București
Gheorghe ȘIȘEȘTEAN, Universitatea din Oradea
Barbu ȘTEFĂNESCU, Universitatea din Oradea
Monica VASILE, Universitatea din București
Traian VEDINAȘ, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj

SUMAR

SOCIOLOGIA RURALĂ

Chestiunea rurală ca problemă fundamentală a statelor (Ilie BĂDESCU)	11
Chestiunea rurală în lumina teoriilor modernizării și ale dezvoltării (Ilie BĂDESCU)	19
Sociologia rurală americană (Ilie BĂDESCU)	29
Integralismul sociologic al Școlii de la București (Maria LARIONESCU)	35
Școala Gusti: universalitatea paradigmei gustiene a sociologiei rurale (Ilie BĂDESCU)	55
Teoria și metoda monografiei sociologice (Dumitru OTOVESCU)	62
Portrete de sociologi care au continuat proiectul școlii gustiene (Veronica DUMITRAȘCU)	70
Ion Aluș. Recitind paradigma gustiană. Dosarul „Țara Oașului” (Traian VEDINAȘ)	76
Matrice comunitară și dezvoltare locală (Mihai PASCARU)	82
Restituirea rezultatelor anchetei sociologice în mediul rural (Mihai PASCARU, Călina BUȚIU)	98
Abordarea neinterpretativă (Radu BALTASIU, Lucian DUMITRESCU, Ovidiana BULUMAC)	116
Filmul sociologic (Carmen BULZAN)	139

CADRUL COSMOLOGIC

Geografia rurală la scara lumii. Evaluarea agrosistemelor degradate (Ilie BĂDESCU)	149
Spațiul rural. De la proximitatea spațială la cadrul regional (Mihai PASCARU)	160
Cultura locuirii în spațiul tradiției (Corina BISTRICEANU PANTALIMON)	173
Percepția spațiului (Barbu ȘTEFĂNESCU)	180
Intrarea în modernitate a spațiului rural din Transilvania (Gheorghe ȘIȘEȘTEAN, Monica ȘIȘEȘTEAN)	183
Opoziție și complementaritate în organizarea spațiului religios (Gheorghe ȘIȘEȘTEAN)	190

CADRUL BIOLOGIC

Cadrul biologic al vieții sociale. Aspecte ale demografiei rurale (Veronica DUMITRAȘCU)	201
O nouă sensibilitate familială (Barbu ȘTEFĂNESCU)	211
Sisteme familiale, strategii maritale și transmiterea proprietății (Gheorghe ȘIȘEȘTEAN)	213
Statutul femeii în societățile tradiționale ale Europei orientale (Gheorghe ȘIȘEȘTEAN)	219
Forme de rudenie rituală în societatea tradițională românească (Corina BISTRICEANU PANTELIMON)	226

CADRUL ISTORIC

Un fapt social total. Legătura țaranului cu pământul (Gheorghită GEANĂ)	235
Repere socio-etnologice în studiul formelor de proprietate (Georghita GEANĂ)	238
Notabilitățile comunității sătești transilvănene (Barbu ȘTEFĂNESCU)	244

CIVILIZAȚIA MODERNĂ ȘI
CADRUL PSIHOLÓGIC ȚĂRĂNESC

Cadrul psiho-social al satului (Veronica DUMITRAȘCU)	259
Etosul rural – un studiu al mentalităților rurale actuale (Eugen CRIHAN)	265
Țăranii și frontiera modernă. Universul psiho-cultural țărănesc și victoriile sale în epoca modernă (Ilie BĂDESCU)	320

COMUNITĂȚI SĂTEȘTI ȘI CIVILIZAȚII
ISTORICE

Satul ca sistem de coordonare a folosințelor și echilibrul lumii (Ilie BĂDESCU)	331
Societățile agrare ca fundament al civilizațiilor istorice (Ilie BĂDESCU)	345
Comunitățile sătești în lumina a două școli europene de gândire (Ilie BĂDESCU)	353
Familia patriarhală – matca Europei rurale (Ilie BĂDESCU)	360
Comunitățile rurale, formațiunile superpuse și oboseala istorică (Ilie BĂDESCU)	375

Criza lumii țărănești și inventarea neo-ruralității (Gheorghe ȘIȘEȘTEAN)	385
--	-----

**COMUNITATEA RURALĂ
– UNITATE SOCIALĂ**

Comunitatea rurală. De la vecinătate la sat și de la sat la intercomunalitate (Mihai PASCARU)	391
Dezvoltare rurală durabilă (Călina BUȚIU)	404
Ion Aluș și cercetarea ruralului în context regional (Mihai PASCARU)	428
Nașterea unui nou tip de periurban – între ruralitate și urbanitate (Ioana PETRE)	443
Noi abordări ale ruralului și ruralității în sociologia contemporană (Ioana PETRE)	451

MANIFESTĂRILE ECONOMICE

Economia țărănească (Lucian DUMITRESCU)	467
Economie rurală și involuție comunitară (Ilie BĂDESCU)	476
Dezvoltarea comunitară corporativă și mediul rural din România (Oscar HOFMAN, Ion GLODEANU)	485
„Gospodărie” și „gospodărire”. Tranziții ale satului românesc (Florența LOZINSKY)	494
Economia țărănească transilvăneană (Barbu ȘTEFĂNESCU)	503

MANIFESTĂRILE SPIRITUALE

Școala de la București: construcția unei teorii sociologice sistematice asupra manifestărilor spirituale în rural (Claudia BURUIANĂ)	525
Generalități asupra civilizațiilor sătești (Adela ȘERBAN)	529
Sensul tradiției (Veronica DUMITRAȘCU)	532
Satul ca spațiu al securității (Adela ȘERBAN)	538
Cultura satelor. Tradiție și modernizare (Traian VEDINAȘ)	546
Folclorul prin prisma noologiei (Mădălina MĂNDIȚA)	554
Legendele Dunării (Florina BULZAN)	566

Dimensiunea timpului în cultura țărănească (Ozana CUCU-OANCEA)	572
Percepția timpului țărănesc (Barbu ȘTEFĂNESCU)	575
„Lumea de Aici” și „Lumea de Dincolo” (Gheorghe ȘIȘEȘTEAN)	581
Moartea și mitologia morții (Corina BISTRICEANU PANTELIMON)	588
Cetele de feciori (Codrina ȘANDRU)	594
Scris și oralitate (Barbu ȘTEFĂNESCU)	603
Dimensiunea sacră a cărții în comunitățile tradiționale (Barbu ȘTEFĂNESCU)	608
Jocurile copilăriei la sate (Carmen BULZAN)	612

MANIFESTĂRILE
JURIDICO – ADMINISTRATIVE

Teorii ale proprietății comune ca fenomen normativ-juridic dinamic: perspectiva antropologică și neo-instituționalistă (Monica VASILE)	637
Administrarea vieții rurale. De la conducerea neinstituționalizată la guvernarea participativă (Mihai PASCARU, Călina BUȚIU)	662

INSTITUȚIONALIZAREA RURALULUI

Institutul Social Român (Maria LARIONESCU)	675
Cercetarea socială instituționalizată din Transilvania și Banat (Andrei NEGRU)	679
Institutul de Sociologie al Academiei Române (Ioana PETRE, Ozana CUCU-OANCEA)	695
Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj-Napoca (Mihai CUCERZAN)	697
Centrul de cercetări pentru dezvoltare teritorială Alba Iulia (Călina BUȚIU)	699
Periodice social-culturale transilvănene și bănățene cu conținut rural-agrar (Andrei NEGRU)	702
Bibliografie	713